

VRELCI

Leto VII. — Št. 2 (68)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Februar 1979

POROČILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Izdajateljski svet glasila Vrelci je obravnaval poročilo o delu v preteklem obdobju.

Zadnje poročilo je bilo podano v začetku leta 1977 in je obsegalo delo uredniškega odbora do vključno leta 1976. Pričujejoče poročilo vsebuje delo odbora v zadnjih dveh letih pri objavljanju samoupravnih informacij in drugih obvestil v času velikih prizadevanj za uresničitev določil zakona o združenem delu in za čim pristnejše samoupravne odnose. S članki in informacijami smo si prizadevali prispevati delež pri krepitevi delavčeve zavesti v tej stopnji razvoja socialističnih samoupravnih odnosov.

Objavljali smo tekoče in programirane akcije in naloge, ki so jih opravljali naši samoupravni organi in naše družbenopolitične organizacije. Ker pa gre za mesečnik, so bile objavljene informacije v marsičem v zamudi.

Prizadevali smo si, da bi dobivali čim popolnejše informacije iz vseh naših enot o naporih za izvrševanje programov tako znotraj naših temeljnih organizacij kot tudi v Krajevni skupnosti in v asociacijah, kjer dogovorno združujemo naše delo in sredstva.

STANJE POVRATNE INFORMACIJE

V objavljanju kritik smo bili dosledni. V naših stolpcih so se zvrstile ugodne in neugodne kritike naših obiskovalcev. Informacije so bile izčrpne in vsestransko osvetljene. Takšna ocena pa ni popolna. Ni bilo odziva in povratne reakcije bralcev na naše vesti. Pogrešali smo vprašanja o začrtanih programih, o morebitnih nesamoupravnih ukrepih, o pojavljanju ali o obstoju tehokratskih tendenc. O vsem tem tudi ni bilo besed na sestankih in na zborih. Bralce smo skušali navajati na oceno in mnenja, ali so prizadeti pri svojih samoupravnih pravicah in dolžnostih.

Članki o letnih delovnih načrtih pa tudi o delitvi so naleteli na odmevnost. Brez odziva so

ostali domala vsi apeli k sodelovanju (gradnja hotela, rentabilno poslovanje, predlogi, dopisništvo).

KJE SO VZROKI ZA MOLK

Menim, da bi morali nekoliko spremeniti dosedanja prakso pri dopisništvu. Število dopisnikov se je prej zmanjšalo kot pa povečalo. Ni razlage, da nekateri vodilni in vodstveni delavci ne občutijo nuje, da bi se o določenih stvareh »skozi glasilo pogovorili«. Ob neki priložnosti je tovariš Šetinc razpravljal s slovenskimi uredniki delavskih glasil, kjer je nedvoumno pribil: »Vodilni delavec ali drug organizator proizvodnje, ki nima ničesar povedati v glasilu svojim delavcem, zagotovo ni primeren za dela, ki jih opravlja.«

Molk naših delavcev lahko navaja na napačen sklep o tem, da je pri nas po samoupravni poti vse v najlepšem redu. Bilo bi še kako zaželeno. Takšno samozadovoljstvo ne vzdrži resne kritike in objektivne ocene.

Ne gre prezreti naziranja nekaterih delavcev, ko pravijo: Saj bi napisal, pa se bojim posledic. Denimo, da je temu tako. Takoj se nam razgali vrsta problemov in vprašanj, ki bi šla na rovaš našega celega samoupravnega mehanizma: delavske kontrole, sindikata, zveze komunistov,

mladinske organizacije itd. Tu so še delegati, zbori delavcev, disciplinska komisija. Ob pogojih, kjer molči samoupravni mehanizem, se lahko razcveta tehokratizem in njegovi atributi vladavine manjšine nad večino.

PROTI KONFLIKTNIM STANJEM

Letos je bilo leto kongresov. V razpravah so bili razgaljeni samoupravni škodljivi pojavi. Sklepi so nakazali moč in smer za osvoboditev dela v vseh njegovih elementarnih ciljih.

Več pozornosti za uresničitev vsebine partijskih, sindikalnih, mladinskih in drugih kongresov, ki naj utripa na sestankih naših samoupravnih organov. Vse to ima v konkretni pisani besedi svoje mesto v delavskem glasilu. Tudi tukaj tiče vzroki za relativen molk naših bralcev.

Ni združljivo s samoupravno prakso, da posamezniki v konfliktni situaciji prej pomišljajo na ustavitev dela, kot pa na resen in kritičen dialog znotraj organov v členovitem pluralizmu, ki spleta samoupravni mehanizem. Priznajmo, da tiči za tem dobršna mera strahopetništva, skrivanja za hrbtom neidentificiranega nasprotnika in še kaj.

Ali ne bi pogovor in polemičen članek v glasilu privedel do modernejše rešitve?

Kako to, da posvečamo kakšni slabo pripravljene malici kopico žolčnih besed, očitkov in groženj tako na sestankih kot tudi na ulici (tudi anonimnih pism na uredništvo ne manjka), medtem pa — nihče ne »pisne«, ko nam kupci vračajo slabo pripravljeno blago z večmilijonsko vrednostjo, pa tudi slabo opravljene storitve.

Podobne škodljive kali skrivanja svojega mnenja pred javnostjo smo zasledili tudi v poročilu o izidu referendumu. Ne nameravam razpravljati o pravici do demokratične opredelitve volilca. Iz poročila izhaja, da je v nekem TOZD glasovalo toliko in toliko volilcev »proti«. Kot samoupravna skupnost pa imamo vendarle pravico, da bi nas »proti-glasovalci« seznanili s svojimi stališči na zborih. Pa tega niso storili. Ni racionalne razlage za te vrste pasivnega odpora.

STRUKTURA OBJAV IN PISCI

Podajmo nekaj konkretnih podatkov o vsebini vseh 22 števil v letih 1977—78.

Strukturalna vsebina člankov:

1. Samoupravne informacije = 94 in 15 statističnih prikazov o izvrševanju planov, t. j. skupaj 109 člankov.

2. Strokovni članki = 54.

3. Informacije o delu družbenopolitičnih organizacij = 41.

4. Splošno izobraževalne teme, humor = 32.

5. Kritične informacije o delu krajevne skupnosti in turističnega društva = 10.

6. Razno = 57. K temu moramo dodati 27 člankov iz drugih virov, ko niso bili avtorji naši delavci.

S tem dobimo skupaj 320 objavljenih člankov, kar znaša povprečno 14,5 člankov na eno številko glasila.

Dopisništvo:

Navedeni so le oni, ki so objavili najmanj pet člankov:

(Nadaljevanje na 8. strani)

Izdajateljski svet glasila VRELCI

RAZPISUJE mesto odgovornega urednika

Opravljanje uredniških poslov ni v rednem delovnem času.

Pogoji:

1. da ni vodilni ali vodstveni delavec,
2. da ima dokončano vsaj srednjo šolo,
3. da združuje delo v eni TOZD ali DS Zdravilišča Rogaska Slatina

Vloge naj interesenti pošljejo najkasneje do 10. februarja 1979 na naslov:

Izdajateljski svet glasila VRELCI pri Zdravilišču Rogaska Slatina.

Greje nas sibirski plin

Nekam neverjetno — topistično, ali ne? Brrr... ko pa je Sibirija pojem za hude in dolge zime, kjer se spusti živo srebro tudi do - 60 Celzijevih stopinj.

Tehnika je tudi tukaj premagala naravo. Po več tisoč kilometrov dolgih cevovodih iz Sibirije preko evropskega dela Sovjetske zveze, Čehoslovaške in Avstrije so tudi v Slovenijo privedli gorilni zemeljski plin. Plinovod pride pri Šentilju jugoslovansko-avstrijsko državno mejo in nadaljuje preko Maribora in Rogatec in v Rogaška Slatino. Od tukaj vodi skozi Celje-Trojane v Jesenice oziroma na Koprsko.

Ta čas kurimo s tem plinom le v enem kotlu, do jeseni pa bomo v vseh treh kotlih. Prednosti plina so izredne. Nobenega onesnaženja ozračja, ni saj itd. Tudi njegova kalorična vrednost je zadovoljiva.

Mogoče dvom o tem, kaj če bi plin izostal? Nič hudega. Vgrajeni so kombinirani gorilci, ki lahko takoj vključijo ogrevanje z mazutom.

Sibirski plin nas ogreva že od 18. decembra lani. Ali bomo res lahko napravili križ čez problematiko v zvezi z neredno dostavo, mazuta, neprimerno napajanje s paro v Terapijo, kopališča, hotela itd.? kot vedno, optimisti.

Obljubljajo nam...

Da bodo dokončali obnovo hotela Slovenski dom tako, da se bodo gostje vselili okoli 30. aprila letos, v hotel Sočo do 15. aprila in v hotel Styrio do 20. maja letos. Naj verjamemo?

Da bomo zasadili prvo lopato za gradnjo novega hotela s 300 posteljami še v jeseni letos.

Da bomo v naslednjem srednjeročnem programu okoli 1. 1983 ponovno zasadili lopato za gradnjo še enega hotela. SČ.

Snidenje z našimi upokojeenci konec leta

Pa smo le še dočakali naše snidenje — so bile besede večine naših upokojevcev, ko smo se zbrali pri skupnem kosilu v Zdraviliškem domu. Tudi letos smo bili upokojeenci seznanjeni z dosežki Zdravilišča in o njegovem bodočem delu pri obnovi hotelov in drugih pomembnih naprav.

Resnica je, da smo mi upokojeenci pomagali nesebično graditi trdnost solidnih temeljev našega razvoja, predvsem pa smo s svojim dobrim delom ustvarjali ime Zdravilišča Rogaška Slatina, ki predstavlja ne samo v ožji in širši domovini, marveč tudi v inozemstvu pojem kvalitete zdraviliških storitev. S ponosom smo se pozneje pri kosilu o tem pogovarjali, kajti mnogi izmed nas so za časa svojega aktivnega dela o takih dosežkih le razmišljali.

Že nekaj let prireja Zdravilišče sprejem za upokojeence ob koncu starega leta, od lani naprej pa vsaka TOZD za »svoje« upokojeence. Tu so nas tudi seznanili o njihovem delu in problemih in seveda tudi o celotnem Zdravilišču.

Poseben sprejem je bil tudi za delavce, ki so bili upokojeni v tem letu. Od nas se je poslovil glavni direktor tov. Libnik z željo, da bi še naprej sodelovali z Zdraviliščem vsak po svoji moči, saj bodo dobronamerne kritike in nasveti vedno dobrodošli.

Tudi predsednik delavskega sveta tov. dr. Istenič se je navzočim zahvalil za dosedanje delo.

Imamo lepo število upokojevcev — 179. Precej se jih je opravičilo, tako da jih je bilo na sprejemu 128. Zbrali smo se 27. decembra. Pred kosilom smo se med seboj pozdravljali, saj se z nekaterimi nismo videli že nekaj let. Pogovarjal sem se z upokojenko iz polnilnice, ki pravi: Vsako leto prihajam na to srečanje. Čudovito je. To je tako, kot da bi prišla na obisk v neko družino, s katero sem dolga leta živela, potem pa smo se razšli. Zelo ponosna sem, da sem delala v kolektivu, ki tako lepo napreduje. Soseđa pristavi: Res smo lahko srečni, da smo delali v Zdravilišču, kajti veliko je kolektivov, ki so na svoje upokojeence pozabili.

Tudi med kosilom in po njem je bilo dovolj časa za iskrene po-

govore, v katere so se vključili tudi predstavniki Zdravilišča.

Postalo je zelo živahno, posebno po pozdravu gl. direktorja tov. Libnika, ki je vsem navzočim zaželel čim več zdravja, tako da bomo na prihodnje srečanje prišli zopet zdravi in dobre volje.

Navzoče je pozdravil tudi predsednik delavskega sveta, tov. dr. Istenič. Povabljen je bil tudi častni član kolektiva, narodni heroj Tone Vidmar-Luka. Zahvalil se je za povabilo, čestital kolektivu za uspehe — nam upokojeencem pa zaželel obilo zdravja v novem letu 1979.

Za vse te pozdrave se je zahvalil naš upokojenec, predsednik društva upokojevcev tov. Legat Janko. Tudi on je čestital Zdravilišču za uspehe v tem le-

tu z željo, da tudi prihodnje ne bo slabše. Spomnil se je tudi onih upokojevcev, ki jih letos ni več med nami.

Naš sprejem se je hitro bližal h kraju, kajti navada je, da se večina upokojevcev po kosilu poslovi, saj so nekateri precej daleč doma. Vseeno bi bilo dobro prisluhnuti želji večine upokojevcev, da bi radi slišali naš pevski zbor, saj so med njimi tudi taki, ki so včasih radi peli in pojejo tudi danes.

Tako je bilo 27. decembra 1978 pred novim letom v Zdravilišču. Podobno je bilo še v drugih organizacijah združenega dela, ne pa povsod, kajti ponekod so, žal, svoje nekdanje sodelavce že pozabili.

Franc Herič

Koliko smo opravili od januarja do decembra 1978

	1978	1977	Indeks	Plan	% izpol. plana
ZDRAVSTVO:					
Zdravniški pregledi	38.060	37.427	101	35.500	107
Kopeli	192.958	175.603	109	183.166	105
Postopki	43.525	42.977	101	37.702	115
EKG	940	958	98		
Gastroskopija	778	629	123		
HOTELI:					
Nočitve skupaj	314.468	300.032	104	295.000	106
Nočitve hotel Donat	68.129	62.078	109	60.000	113
Nočitve ostali hoteli	246.339	237.954	103	235.000	104
Nočitve domači gosti	218.664	200.811	108	198.615	110
Od tega na					
državne stroške	110.235	95.680	115		
Nočitve tujih gostov	95.804	99.221	96	96.385	99
Od tega: Avstrija					
Italija	62.034	59.308	104		
Nemčija	15.378	17.559	87		
Ostali	15.068	19.311	78		
Ostali	3.324	3.043	109		
Število gostov skupaj	30.264	33.011	91		
Število gostov hotel Donat	8.586	8.347	102		
Število gostov ostali hoteli	21.678	24.664	87		
Število domačih gostov	21.329	23.791	89		
Od tega na državne stroške					
Število tujih gostov	5.140	4.641	110		
8.935		9.220	96		
Od tega: Avstrija					
Italija	5.138	5.213	98		
Nemčija	1.912	2.058	92		
Ostali	1.388	1.435	96		
Ostali	497	514	96		
RESTAVRACIJE:					
Iztržek hrane po naročilu	6,486.811	5,658.406	114		
POLNILNICA:					
Polnitev mineralne vode in rinerjev	28,726.168	25,993.599	110		
Prodaja mineralne vode in rinerjev					
Donat Mg	28,799.131	26,173.930	110	26,000.000	110
Tempel	14,020.291	10,585.060	132	11,550.000	121
Rinerji	14,643.925	15,423.501	94	14,450.000	101
Rinerji	134.915	165.369	81		
Polnitev CO ₂	1,790.555	2,045.033	87		
Od tega v cisternah					
Prodaja CO ₂	291.555	615.970	47		
Prodaja CO ₂	1,789.950	2,057.548	86	2,090.000	85
Od tega v cisternah					
Polnitev Trimvit	291.555	615.970	47		
Prodaja Trimvit	3,517.709	888.333	395		
Prodaja Trimvit	3,541.542	761.248	465	4,000.000	88

Računalnik najde prosto posteljo

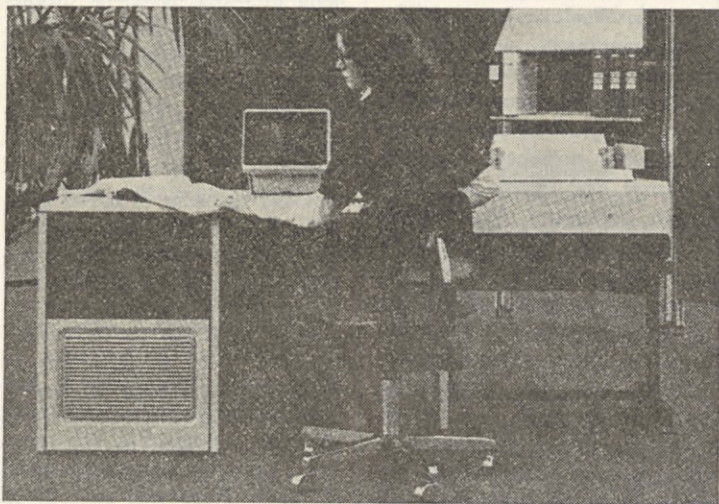
Ko govorimo o sodobni metodologiji dela, organizaciji, boljšemu izkoriščanju delovnih sredstev in izboljšanju pogojev dela ob proizvodnem procesu, ne moremo mimo pojmov: avtomatski stroji, računalniki, mikroskopi in podobno.

Naj se zadržim samo pri računalnikih. Danes je elektronska tehnika s svojimi zamislami, ponudbami in rešitvami že tako daleč, da že marsikatera stvar meji na neverjetnost. Zakaj ravno elektronika? Strokovnjaki elektronike so izumili in uporabljajo skupek določenih elementov, kateri meri

prišli do ugotovitve, da ta služba dejansko potrebuje vse podatke o zasedbi oziroma prostih kapacitetah vseh hotelov. Za zbir vseh teh podatkov, točne zasedenosti in prostih terminov vseh naših hotelov pa je potreben računalnik.

Ko sva bila z Milanom Zagodu na seminarju receptorjev hotelske verige »Jugohoteli«, sva imela priložnost videti takšen računalnik.

Računalnik ima naziv NCR IRIS 8130 in ni večji od majhne pisalne mize, s tem da ima še manjši TV ekran, s katerega se odčitujejo vsi podatki.

do nekaj milimetrov, opravlja pa neverjetno veliko nalogo. Spomnimo se na barvni televizor, ki ni večji od škatlice vžigalic, na snemalno kamero TV programa, ki je enaka velikosti in še bi lahko našteval.

Ravno ta tehnika, majhnost po obsegu naprave in izredna zmogljivost operacij, spominov, podatkov in izračunov, je privedla do tega, da je firma NCR v ZDA leta 1959 izdelala prvi računalnik na svetu. Danes imamo izredno široko paleto različnih računalnikov, po namenu, kombinirane, skratka povsod najdejo svoj pomen in nalogo.

Ko smo v našem srednjeročnem planu planirali izgradnjo poslovnega centra, kjer bi naša delovna organizacija imela svoje prostore, namenjene centralni recepciji v smislu kompleksnih informacij navzven, smo

Na kratko, kaj ta računalnik zmore.

Sprejme od 400 do 1500 sob v spomin, loči sobe po ležiščih 1/1, 1/2, 1/3 itd. Do 20 različnih kategorij sob, soba na jug, sever, park, gozd, balkon, tuš, kopalnica, WC in podobno. Za 15 mesecev kompletan pregled zasedbe oziroma prostih sob ali ležišč.

Do 10 možnosti aranžmajskega knjiženja, recimo po pogodbi določena cena vseh storitev za neko agencijo. Do 40 različnih možnosti posameznega knjiženja storitev garaža, restavracija, bar, tenis, savna, bazen, čistilnica itd. Do 90 samostojnih kontov za agencije. Na teh kontih se prikazuje ves kreditiran promet, ki je lahko v vsakem trenutku odčitano, za vsako konto posebej ali za vsak račun posebej. Možnost dela na računalni-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Turizem v Jugoslaviji ne izpolnjuje sprejetih načrtov

Turistična zveza Jugoslavije je decembra 1978 na svoji VII. konferenci obravnavala v naslovu navedeni problem.

V eni izmed dvoran v novem kongresnem centru se je zbralo okoli 200 delegatov. Med povabljenimi gosti se je konferenca udeležil tudi predsednik Izvršnega sveta skupščine SFRJ tovariš Veselin Djuranović in še nekateri drugi visoki gostje.

Iz obširnih referatov in razprave o tem navajam le nekatere bistvene ugotovitve.

Turizem multiplikativno pospešuje rast cele vrste drugih gospodarskih dejavnosti še posebej na nerazvitih območjih. V gostinsko turističnih organizacijah je zaposlenih okoli 170.000 stalnih in še toliko sezonskih delavcev. Število stalno zaposlenih delavcev zavzema 3,8 % vsega zaposlenega prebivalstva. Udeležba v bruto prizvodu znaša 3 % vsega gospodarstva. Dohodki iz inozemskega turizma pokrivajo 21 % deficita v naši blagovni menjavi s tujino. Turizem je dejansko naš največji izvoznik, saj ustvarja 18 % vsega izvoza gospodarstva. Še pomembnejši je njegov devizni učinek, ker ostaja 90 % vseh deviz iz turizma za pokritje drugih pasivnih poslov pri uvozu.

STRATEŠKI CILJI V OBDOBJU 1976—80

Letna stopnja rasti prometa od tujih turistov in od domačih bi naj znašala 7 %, devizni priliv pa 15 %. Potemtakem bi morali leta 1980 ustvariti 1,6 milijarde dolarjev priliva in 44 milijonov tujih prenočitev. V tem obdobju bi naj zgradili 80.000 novih postelj v hotelih in še 125.000 postelj v dopolnilnih objektih. Za investicije bi porabili 21 milijard dinarjev, od tega 40 % iz tujih kreditnih virov.

KJE SE JE ZATAKNILO

Predvidevanja se doslej niso uresničila, saj znaša stopnja rasti inozemskega prometa 3,7 % (plan 7 %), rast deviznega pri-

liva pa 9 % (plan 15 %). Letos smo prvič dosegli in presegli magično vsoto 1 milijardo priliva deviz iz turizma. Izgradnja novih postelj v osnovnih objektih beleži v treh letih 32.692 postelj, kar znaša le 40 % od načrtovanih. Težave, ki puste investitorje, so v jugoslovanski posebnosti, da gradimo pretežno iz kreditov. Glede na slabo ponudbo kreditov jim pa cena (obresti) nenormalno raste in obremenjuje dohodek.

Gornji rezultati imajo tudi odsev v naslednjih točkah:

Na enega inozemskega gosta potrošimo za reklamo 0,2 dolarja (Portugalska 7,1 %, Turčija 3,8 %).

Obveznosti do kreditov nastopijo takoj po otvoritvi hotela. V nekaterih zapadnih deželah ta obveznost miruje od 2 do 10 let. Leta 1977 smo od celega turističnega deviznega priliva, ki je znašal v Evropi 30 milijard dolarjev, dobili 840 milijonov dolarjev ali borih 3 %.

Tuji turisti potrošijo v Jugoslaviji povprečno na dan 29 dolarjev (v Španiji 52,1, Italiji 58,8, v Švici 59 dolarjev).

Stopnja zadolženosti v hotelirstvu se je leta 1976 povzpela na 70,8, v ostalem gospodarstvu pa 47,6 %. Višina povprečnih osebnih dohodkov je na 49. mestu od vseh 52 gospodarskih vej.

Na čelni strani konferenčne dvorane je bil citat tovariša Tita, ki je že davno pred leti dejal: »Tako Federacija kot tudi vse republike bi se morale bolj tvorno obnašati do turizma, ne pa, da ga prepuščajo samega sebi z njegovimi težavami.«

Delegati so ugotovili, da smo že pred začetki planiranja za naslednje srednjeročno obdobje. Ta čas pa je močno obremenjen s pezo nerešenih vprašanj iz sedanjega obdobja: slaba realizacija pri izgradnji ležišč in infrastrukturnih objektov, nedodelana stimulacija itd.

Sč.

Problemska konferenca „Žena delavka v združenem delu“ 23. 11. '78 v KORS-u

Žene delavke združujejo svoje delo v delovni organizaciji na najrazličnejših delovnih področjih. Žene opravljajo tudi najodgovornejše delovne naloge na vodilnih, vodstevnih mestih, v ordinacijah, v terapevtskih objektih, gostinskih obratih in drugje. Opravljajo tudi

najodgovornejše družbenopolitične in samoupravne naloge, ne samo v delovni organizaciji in krajevni skupnosti, ampak tudi v občinskih družbenopolitičnih organizacijah. Naše žene delavke so aktivne delegatke. V delegacijah samoupravnih interesnih skupnosti in v zborih občinske

skupščine je zastopanih kar 69 žensk delegatk. V samoupravnih organih Zdravilišča in družbenopolitičnih organizacijah je aktivnih 52 žena. Ugotavljamo, da smo na delegatskem področju žene zastopane v večini.

krat, ko bi mlado mater ali samohranilko razporedili na popoldansko delo, otroka pa lahko ima v varstvu le dopoldne, za popoldanski čas pa je primorana varstvo iskati drugje in ga dodatno plačati.

Tudi na prvo in drugošolčke bi morali pomisliti in jim prikskrbeti varstvo dopoldne, ko so starši v službi, saj so ti otroci prepuščeni sami sebi, doma ali na cesti. Zanje nima varstva ne VVU, ker je šolar in ne šola, ker ima otrok pouk dopoldan. Delavke Zdravilišča predlagamo, da bi VVU skupno z delovnimi organizacijami stanje ponovno proučila in rešila navedene probleme, istočasno pa predlagamo, da bi proučili možnost o ustanovitvi dislociranih vrtcev, to je vrtcev na domu žena, ki otroke že pazijo. Takšno dislocirano varstvo že imajo v drugih občinah. Na ta način bi lahko rešili prostorske in kadrovske probleme v vrtcih in tudi problem varstva malih šolarjev bi bil rešen.

Glede plačevanja varstva otrok pa toliko: ni umestno, da so delavke Zdravilišča v letu 1978 plačevale za varstvo otrok v vrtcu v povprečju od vsega, kar v Zdravilišču gre pod osebni dohodek. Prispevale so tudi od dela na nedelje, praznike, od nočnega dela, deljenega dela, saj takrat varstva v vrtcih ni. Na vsak način pa bi bilo treba izključiti tudi regres za letni dopust. Varstvo otrok pa bi bilo treba organizirati tudi ob sobotah, ker mnoge matere ob sobotah ne delajo.

V zvezi z varstvom otrok je treba opozoriti tudi na tako neprimerno in nevarno pot od Rogaške Slatine do vrtca v Ratanški vasi. Tisti, ki s vozijo z avtomobili, za problem ne vedo, vedo zanj in občutijo pa ga tisti starši, ki svoje otroke vozijo v vozičkih ali jih nosijo v naročju. Cesta je slabo razsvetljena ali celo temna, nevarna zaradi hoje po cestišču, ker pločnikov ni, avtomobili pa neusmiljeno drvi skozi naselje brez omejitve hitrosti. Vprašanje bi nasloville na Krajevno skupnost, zakaj še razsvetljave in pločnikov ni, sredstva so pa bila s samoprispevom že zbrana.

SEZONSKI DELOVNI ČAS

Položaj naše žene delavke pa ni lahak, kajti kljub urejenim delovnim razmeram je delo z ljudmi naporno in to še toliko bolj, ker so to bolni ljudje. Za njih je treba skrbeti polnih 24 ur dnevno. Zato je delo organizirano zelo različno, vedno po potrebi bolnikov, gostov — potrošnikov. Poslovanje v naši delovni organizaciji je močno sezonskega značaja. V letnih mesecih 7-urnega delovnega časa skoraj ne poznamo, ker se vedno prilagajamo potrebam bolnikov in gostov, zato imamo tako imenovani podaljšan delovni čas. Tudi to smo žene delavke v Zdravilišču sprejele kot pozitivno, saj se vse opravljene delovne ure evidentirajo in te ure lahko koristimo izven sezonskega delovnega časa po posameznih dneh ali pa daljši čas skupaj. S prostimi urami rešujemo marsikdaj kakšne nepredvidene nevspečnosti in jih koristimo tudi namesto bolniškega staleža.

Posebni problem pa še vedno ostaja dežurstvo v zdravstvu in gostinstvu pa delo ob nedeljah in praznikih ter v obratih, kjer zaradi večjih izpadov ali povečanega obsega dela ni možno koristiti prostih dni po programu. Tudi k reševanju teh problemov smo v delovni organizaciji že pristopili in jih bomo z dobro organizacijo in trdnejšimi plani v nekoliko daljšem obdobju tudi rešili.

OTROŠKO VARSTVO NI UREJENO

Srečujemo se pa z različnimi problemi izven delovne organizacije, kar pa na vsak način vpliva na uspešnost našega dela na delovnem mestu. Mnoge žene se težko prilagajajo podaljšanemu delovnemu času, predvsem zato, ker je njihov otrok lahko v varstvu v VVU le do 14. oz. 15. ure, potrebe na delovnem mestu so pa marsikdaj do 16. ure ali celo več. Problem nastopi tudi ta-

Naši gostje o nas...

Gostja v hotelu Donat, gospa Margot L. iz Zvezne republike Nemčije, nam je takole pisala o svojih vtisih pri nas:

Zopet mi je bilo zelo lepo v Rogaški Slatini. Terapijske in ostale storitve so bile izvrstne. Ampak, da nam pred obličjem prelepega hotela Donat še vedno stoji zanemarjena na pol podrtija z razgaljenimi zidovi, ne — to je prava sramota. Ne le njena katastrofalna slika, v svoji notranjščini daje zavetje številnim klatažnim mačkam. Ponoči uprizarjajo mačji koncert, ob katerem ni mogoče spati. Zelo naivna bi bila domneva o možnosti nočnega počitka bolnikov, ki bi ravnino tukaj upravičeno pričakovali svoj okrepični počitek.

Še en predlog, dovolite, imam. Ko sem opravljala 800 kal. shujševalno kuro v nemškem zdravilišču Kissingen, so nam servirali mnoge raznotere in okusne diete. Mogoče bi tudi pri vas šlo z malo več domiselnosti. Ali ne?

Vse ob vsemu pa je bilo moje bivanje v hotelu Donat in v vaši lepi deželi zopet zelo prijetno. Hvala vam in na skorajšnje svidenje. (Njen podpis).

Pacient iz sobe št. 318 nam je 23. 12. 1978 takole pisal:

Končal sem zdravljenje in na kraju želim reči hvala. Ne vem, komu se naj prvenstveno zahvalim, da bi ne storil krivice drugim za vse to, kar ste storili zame.

Tovariš direktor, po pretrpljeni osebni tragediji, sem še kako prijetno občutil toplino izrednega sprejema in izjemnega razumevanja. Zato prosim, da se v mojem imenu zahvalite vsem in izrazite moje priznanje za nesebično delo: tov. dr. Jerkoviću, vsemu tehničnemu osebju pri jonomodulaciji, fangu, maserjem, še posebej šefu restavracije in njegovemu personalu.

Odhajam poln vtisov in upam, da se bom še vrnil. (Podpis je bil nečitljiv. Pismo je bilo napisano v srbohrvaškem jeziku). Sč.

TEŽAVE PRI ŠOLOOBVEZNIH OTROCIH

Ob tem trenutku, ko je ženi delavki v združenem delu dana možnost, da spregovori o svojih problemih, bi povedale tudi tole: želimo, da bi tudi šola poskrbela za varstvo malih šolarjev, da bi jih z enotnim šolskim predpisom opremili z vidnimi signali, da bi otroke vsaj na ta način delno zavarovali pred neugodami v temi.

Poklicno usmerjanje na naši šoli bi bilo treba pohvaliti. Vendar bi matere radi izrazile željo, da bi se s poklicnim usmerjanjem začeli bolj zgodaj. Tako bi se otroci že prej lahko spoznali z različnimi poklici in odločanje za poklic bi bilo potem lažje in manj zgrešeno. Problem na delovnem mestu nastane tudi takrat, ko pride delavka z željo, da bi morala v šolo na govorilno uro za svojega otroka, ker imajo tovarišice govorilne ure dopoldne. Težava je v tem, ker zamenjava na delovnem mestu dopoldne ni, mati v šolo ne gre ali pa vzame za ta dan letni dopust ali prosti dan, seveda, če ga lahko. Predlagamo, da bi bile govorilne ure tudi popoldne ali pa pogostejši roditeljski sestanki. Vprašanje nastaja tudi okrog učbenikov, ker vemo, da je pred koncem šolskega leta ob sprejetju družbenega dogovora o organiziranju brezplačnih učbenikov sindikat vodil razgovore s predstavniki VIO-a in s šolskimi vodstvi in jim dal navodila, kako začeti to akcijo. Nekatere šole v šmarni občini so to že organizirale, pri nas pa ta akcija še ni stekla.

Dosti sem že govorila o varnosti otrok, o šolskih problemih, sedaj bi se rada dotaknila še bivalnega prostora za otroke v strnjениh naseljih, ob blokovski gradnji. Blokovskih stanovanj je veliko, problem torej ni majhen. Življenjskega prostora otroci sploh nimajo, podijo se po stopnišču, po cestišču in po zelenicah. Nujno bi morali najti varen prostor za otroke, potrebno bi ga bilo urediti in opremiti z nekaj igrali. Ta prostor bi lahko služil tudi za športno organizirano ali neorganizirano dejavnost šolskih otrok in odraslih. Omenjeno je bilo, da so bila sredstva v ta namen v Ratanski vasi že rezervirana, potrebno bi bilo to preveriti in se zavzeti za akcijo.

ZDRAVSTVENA POMOČ IN STALEŽ

Ob koncu bi se dotaknila še problema delavke, ko ji zdravje nekoliko ponagaja. V mislih imam ženo, katera bi potrebovala zdravniško pomoč, samo na

svet in recept, ni pa tako bolna, da bi morala biti v staležu. Vprašanje nastopi, kdaj k zdravniku. Dopoldan je žena na delu, popoldan pa zdravnika ni. Ob tem problemu, ki ni majhen, so delavke Zdravilišča predlagale, da bi se organizirala zdravstvena služba v ambulantah popoldan vsaj dvakrat tedensko. Tako bi lahko žene vsaj delno uredile svoje probleme popoldne. Dosti bolje je bilo, dokler so v ambulanti veljali prednostni listki za delavce, ki so prihajali po zdravniško pomoč z dela. Sedaj pa tega ni, delavci k zdravniku odhajajo v »notranjem« čas, izpad z dela je večji, bolniški stalež pa tudi večji. Prej je delavec pri zdravniku uredil v jutranjih urah in se je po možnosti vrnil na delo, sedaj pa tega ni, ker za izgubljen dan zahteva bolniško. Predlagamo, da se prednostni listki za delavce uvedejo nazaj, ne glede na uro v dopoldanskem času. Žene predlagamo, da bi se v Rogaški Slatini, ko je toliko žena, organizirala tudi specialistična ginekološka ambulanta, ker tako bi se žene lažje in večkrat odločale za redne specialistične preglede.

Žene v Zdravilišču menimo, da bi bile potrebne širše akcije in več pritožb glede nadomestila osebnega dohodka, ko je mati v staležu za bolnega otroka, kajti takrat prejema le 70% nadomestilo OD. Glede na zdravstveni režim družine ob bolnem otroku in potrebni dietni prehrani so stroški takrat še večji kot sicer. Če pogledamo samo preteklo šolsko leto, koliko je bilo zlatenice v Rogaški Slatini, vsled tega pa številni izpadi z dela, vidimo, da so bili stroški znatno višji, nadomestilo OD pa le 70% (prej 100%). Zato menimo, da so pripombe mater umestne. Bolniški stalež je problem družine in problem delovne organizacije. To je problem, ki ga večkrat obravnavajo tudi v javnih publikacijah — skratka povsod. Trdim pa, da bi mnoge delavke rajši delale, kot pa bile v staležu. Z različnimi organizacijskimi rešitvami bi se lahko tudi bolniški stalež žena delavk zmanjšal. Če najdemo samo delno rešitev nanizanih problemov, bomo bolniški stalež znižali in to v zadovoljstvo delavk in delovnih organizacij.

Naše pripombe niso mišljene kot kritika. Želele smo prikazati stanje v delovni organizaciji in krajevni skupnosti in oceniti položaj, v katerem smo. Menim pa, da bi se s skupno akcijo žena v naši občini delo marsikaj urediti in izboljšati, treba se je čimprej organizirati in se skupno lotiti reševanja problemov. J. G.

Realizacija mineralne vode za januar–november 1978

(1000 stekl.)

ČLANICA	januar–november 1977	januar–november 1978	Index
RADENSKA	160.319	156.116	97,38
BUKOVIČKA			
BANJA	93.805	87.506	93,29
ROGAŠKA	23.895	27.769	116,21
VRNJCI	26.162	26.304	100,50
JAMNICA	45.203	49.561	109,64
MILAN TOPLICA	9.104	10.614	116,59
PALANAČKI			
KISELJAK	8.256	9.513	115,13
SARAJEVSKI			
KISELJAK	7.965	11.954	150,08
PELISTERKA	7.440	6.216	83,55
SKOPLJANKA	2.190	2.539	115,94
TERME LIPIK	14.268	16.527	115,83
MINAKVA	2.345	2.678	114,20
KRIŽEVCI	862	888	103,02
HEBA	8.936	11.181	125,12
KLOKOT	—	5.033	—
S K U P A J :	410.750	424.399	103,32

(Vir: Bilten št. 16)

KADROVSKE NOVICE

V mesecu decembru so prišli v delovno organizacijo naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Vlah Vera — 1. 12. 1978, razporejena na opravljanje del in nalog strežba in obračun gostinskih storitev, za nedoločen čas.

TOZD POLNILNICA

Kovačič Jože — 1. 12. 1978, razporejen na opravljanje del in nalog — opravljanje vratarske službe, za nedoločen čas.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Mijošek Danica — 29. 12. 1978, razporejena na opravljanje enostavnejših del v ekonomsko fin. sektorju, za nedoločen čas.

Delovno razmerje je v mesecu decembru prenehalo naslednjim delavcem:

Restavracije

Mikša Katarini — 7. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog pomoč pri pospravljanju hotelskih sob, sezonska zaposlitev.

TOZD POLNILNICA

Lešnik Leopoldu — 5. 12. 1978, razporejenemu na opravljanje del in nalog —

opravljanje vseh ključavničarskih del na vzdrževanju, sporazumno zaradi zaposlitve v tujini.

Dizdarevič Jerici — 16. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — razkladanje in prebiranje, samovoljno zapustila delo.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Keržina Josipi — 2. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog oprav. fizičnih del v parku, sezonska zaposlitev.

Kos Nadi — 2. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — opravljanje fizičnih del v parku, sezonska zaposlitev.

Kunstek Danijeli — 9. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog — opravljanje fizičnih del v parku, sezonska zaposlitev.

Gajser Mariji — 18. 12. 1978, razporejeni na opravljanje del in nalog čiščenje javnih stranišč, sezonska zaposlitev.

Zakonsko zvezo so sklenili:

v TOZD zdraviliška dejavnost Ogrizek Slavko, Janžek Marija in Hrzenjak Marija in v ekonomsko finančnem sektorju Škrabl Zdenka.

K. T.

Razprava na problemski konferenci „Delavka v združenem delu“

Na skupnem sestanku za pripravo na problemsko konferenco sem bila zadolžena, da poročam o položaju zaposlenih žena v Zdravilišču. Takole je bilo moje poročilo:

Običajno sesestanemo zato, da se pogovorimo o doseženih rezultatih, o programih za naprej — pri vseh teh razpravah pa so problemi in težave le obrobna tema. V pripravah za današnjo konferenco smo zelo malo govorile o doseženih uspehih. To je razumljivo, ker so ti uspehi nedeljiv rezultat vseh zaposlenih, žal pa je vrsta problemov in težav, ki so še dodatno breme le oziroma predvsem za žene. Kot se to zaradi tradicije počasi premika v domačem krogu, tako smo tudi v združenem delu še preveč popustljive, ko bi na podlagi doseženih rezultatov skupnega dela morale uveljavljati hitrejše reševanje in izboljševanje položaja delavke.

Pretežno žene v strukturi

Delovno organizacijo Zdravilišče tukaj ni treba posebej predstavljati. Z ozirom na obravnavane probleme bi povedala, le nekaj podatkov, ki jih osvetljujejo. V Zdravilišču je danes zaposlenih 834 delavcev, leta 1970 pa nas je bilo še 550. Ne glede na velik porast se v celotnem razdobju razmerje zaposlenih žena ni spremenilo in znaša njihov delež 64%. Drugačna pa je slika, če jo gledamo po temeljnih organizacijah — dejavnostih. Največji delež žena je v gostinstvu 82%, vendar se v navedenem obdobju zmanjšuje 5%. Sledi zdravstvo z 78%, kjer se je delež povečal za 3%, v delovni skupnosti je 2/3 žena, v polnilnici in vzdrževalni dejavnosti pa 1/3 žena, in se njihov delež zmanjšuje.

V izobrazbeni strukturi ima 6 delavk visoko šolo, 9 jih je z višjo šolo, 70 s srednjo šolo in 137 je kvalificiranih. Skupno je 41% delavk poklicno usposobljenih. Isti podatek za vse zaposlene pa pove, da je 46% delavcev Zdravilišča poklicno

usposobljenih, torej žene v tem podatku delno zaostajajo. Ocenjujemo, da se po delovnih mestih dobro uveljavljajo tudi po tem, da je 14 delavk na vodstvenih oziroma vodilnih delovnih mestih. Čeprav je strokovno izobraževanje omogočeno v delovni organizaciji pod enakimi pogoji, vendar ocenjujemo, da se predvsem zaradi dodatnih domačih obveznosti delavke za njega težje odločijo. Vendar pa je pri nas v dopolnilno izobraževanje ob delu vključeno sorazmerno več žena, od skupno 36 jih je 25 sklenilo pogodbo o dopolnilnem izobraževanju.

Tudi v rednem izobraževanju je približno enak delež: od 47 učencev poklicnih šol je 29 deklet in od 36 na srednjih visokih in višjih šolah je 23 deklet. Letno se tako usposobi 25 do 30 novih delavcev.

Žena in delovni čas

Usmerjenost v določene poklice je povezana z nagrajevanjem delavcev. Ne bi mogla reči da so delavke slabše plačane vendar pa v večji meri opravljajo dela ki so manj ovrednotena in so po tradiciji ženska. Da je to povezano, potrjuje sprememba strukture v gostinstvu. Predvsem po sprejemu sindikalne liste in s tem opredelitvijo da je podaljšan, neenakomeren delavnik, deljeno delo in nedeljsko delo več vredno, se je vrednost tega dela sorazmerno povečala. Prav neenakomeren delavnik in dežurstvo je velik problem, tako za organizacijo dela, kot za zaposlene, predvsem pa žene. V naši delovni organizaciji je objektivno dan z značajem poslovanja, ker je obseg dela tak, da bi v prvih treh in zadnjih dveh mesecih leta potrebovali le 650 delavcev, v sezonskih mesecih pa 850 delavcev. Daleč so že leta, ko smo ta razkorak reševali s sezonsko zaposlitvijo. Danes to ni več mogoče niti iz socialnega, niti iz organizacijskega vidika. Pri tem pa tudi ekonomsko ta dejavnost ni tako

močna, da bi podaljšan delovni čas v sezoni lahko pokrila kot nadure; ker je to trajen pogoj, to tudi vsebinsko ni sprejemljivo. Delavnik se tako z zakonskim 42-urnim izravnava v celem poslovnem letu. Praktično pa to pomeni, da okrog 20% delavcev dela od prvega do zadnjega dne v mesecu, da se le del dopusta izkoristi v običajnem poletnem času. Ta situacija se postopno izboljšuje. Še bolj neugodno pa je stanje v dežurstvu. To namreč pomeni, da medicinske sestre in sobarice ostajajo na delovnem mestu tudi do konca drugega delavnika, da se to v tednu tudi ponovi. Čeprav vidimo delno rešitev v dvoizmenskem delu, pa pri tem še nismo prav ničesar izboljšali.

Kako bistveni so delovni pogoji, lahko osvetlimo s podatki bolniških izostankov. V delovni organizaciji smo ugotovili v preteklem letu, da je poprečen izostanek za bolovanje na vsakega delavca 20 delovnih dni v letu. Sedaj od tega odstopa gostinstvo z 22 dnevi. Pred leti, ko je delala Polnilnica še v starih obratih, pa je pri njej znašalo to 26 delovnih dni, medtem ko je v lanskem letu samo 19 delovnih dni na vsakega delavca.

Z investicijami se v določeni meri izboljšujejo delovni pogoji — vozički za strežbo, v kuhinjah ni več težkih loncev, stroji za pomivanje posode, posodobljena pralnica. Vendar pa je sobarica v moderniziranem hotelu z vrsto kopalnic dobila več in zahtevnejšega dela. Sodobna tla v kuhinjah so vir nezgod in poklicnega obolenja, kot tudi hladilnice pri kuhinjah, da naštejemo le nekaj od težjih delovnih pogojev, ki narekujejo stalno skrb za varstvo pri delu in potrebo za uporabo zaščitnih sredstev.

Družbeni standard na delovnem mestu

Družbena prehrana — topel obrok med delom — ocenjujemo, da je v redu in se za njegovo vsebino in kvaliteto večkrat dogovarjamo. Drugi del prehrane —

to je tisti, ki naj bi razbremenil zaposleno ženo — pa je ostal izven vseh dogovorov, tako v naši delovni organizaciji, kot v kraju.

Nič manj kot delovno okolje, je pomembno tudi življenjsko okolje. Za njegovo izboljšanje skrbimo v prvi vrsti s stanovanjsko izgradnjo. Zdravilišče ima pravico do razporejanja v 90 stanovanjih, ki so v osmih blokih. Veliko problemov pa se rešuje tudi z izgradnjo lastnih stanovanjskih hiš, kar pospešujemo s kreditiranjem. Prav pri tem smo se v zadnjem času dogovorili za kvalitetno spremembo. Prejšnja leta smo odobraval kredit vsem prošnjikom, teh pa je bilo tudi do 40, vendar manjše zneske poprečno letno 15.000 din, zato pa se je delavec prijavljati tudi po nekaj let. V letošnjem letu so dobili kredit vsi tisti, ki že varčujejo za stanovanje pri banki, teh pa je bilo 17 in so dobili poprečno 100.000 din kredita. Računamo, da bodo po tej poti hitreje rešeni stanovanjski problemi, z vključevanjem vseh za te namene razpoložljivih sredstev — pri banki, stanovanjski skupnosti in delovni organizaciji. Skupno je v Zdravilišču 180 delavcev gradilo lastno stanovanje s posojilom Zdravilišča.

Za hitrejše urejevanje smo v skladu skupne porabe zagotovili sredstva tudi za kreditiranje izgradnje vodovoda, cest in elektrike, s čemer bi hitreje izenačevali življenjske pogoje naših delavcev. Aktivno se vključujemo tudi v delovanje Krajevne skupnosti ter podpisujemo programe interesnih skupnosti in v zvezi s tem prevzemamo tudi obveznosti v breme doseženega dohodka. Na vsakega zaposlenega prispevamo letno okoli 45.000 din za skupne potrebe v kraju in občini.

O usklajenosti naših želja in pričakovanj iz tega področja pa je pripravljeno drugo sporočilo, ki ga bo podala tovarišica Jernejšek Ema.

HA

Iz zapisnika odbora za družbeni standard

Odbor za družbeni standard se je sestel na svoji 5. seji dne 12. 12. 1978. Obravnaval je razpis za zbiranje prijav interesentov za stanovanjske kredite ter razne vloge in prošnje.

Ker je že potekel rok za priglasitev, ne bi navajala vsebine celotnega razpisa, ampak samo informacijo, da je bil razpis objavljen in dostavljen na običajen način na vsa objavna mesta, tako da je bil dostopen vsem zaposlenim v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Vsebina razpisa je bila v glavnem enaka kot v lanskem letu.

Predsednica je seznanila prisotne, da Paš Radmila, kateri je bila dodeljena soba v mednadstropju Zdraviliškega doma, te ni sprejela in prosi, da se ji dodeli prva prazna garsonjera, to pa iz zdravstvenih razlogov, ker nujno potrebuje lastne sanitarije. Odbor je sprejel odpoved na znanje in predlaga komisiji za dodeljevanje personalnih sob v Zdraviliškem domu — mednadstropje, da v sobo, katera je bila prvotno dodeljena Paš Radmili, namesti dve fizioterapevki, in sicer Valjavec Đurđo in Šimunič Božico. Imenovani sta doma v Krapini in se morata voziti na delo že v zelo zgodnjih urah in vračati domov zopet proti večeru.

V Soncu na mansardi je bila dodeljena soba Križanec Kristini. Tudi ta je sobo odpovedala in prosi za dodelitev garsonjere, ker meni, da je že toliko let pri delovni organizaciji, da bi ji garsonjera že pripadala. Za to sobo pa prosi Grilec Frančiška, fizioterapevka, katera se tudi vozi iz Krapine in nima primernih zvez za domov. Odbor je sobo dodelil Grilec Frančiška, fizioterapevki.

Počivavšek Marija, kateri je bila dodeljena soba tov. Špilak Jožeta, je to sobo odklonila. Za to sobo že dalj časa prosi Kuraj Marija, katera že ima eno sobico 9 m² v neposredni bližini Špilakove. Odbor je sprejel predlog, da soba tov. Špilak Jožeta dodeli tov. Kuraj Mariji glede na to, da je v sedanjem bivalnem prostoru

zelo utesnjena, razen tega pa je že nad 20 let zaposlena v naši delovni organizaciji. Predlog je bil objavljen v vseh TOZD in SDS in do roka, t. j. 25. 12. 1978 ni bilo spreminjivalnih predlogov.

Cvetko Gizeli, ki je bila zaposlena v ekonomsko finančnem sektorju, je prenehala delovno razmerje na lastno željo. Prosi za obročno odplačevanje še preostalega neplačanega zneska odobrenega kredita za stanovanjsko izgradnjo. Odbor je sprejel soglasno sklep, da tov. Cvetko Gizela poravnava še preostali neplačani znesek odobrenega kredita za stanovanjsko izgradnjo v štirih zaporednih mesečnih obrokih.

Tov. Ogrizek Anici je bilo odobreno zdravljenje v Dobrni, tov. Šerbak Alojzu in Matildi pa v Čateških Toplicah. Zdravljenje zaradi zasedenih kapacitet ne bi mogli do konca novembra izkoristiti, zato so prosili za spremembo kraja oziroma zdravilišča, kjer zdravijo iste bolezni kot v odobrenih zdraviliščih. Odbor je Ogrizek Anici odobril spremembo kraja oz. zdravilišča in sicer namesto Dobrne Krapinske Toplice in prav tako

zakoncema Šerbak namesto Čateških Toplic Krapinske Toplice.

Dovšak Terezija in Došler Vera sta se za odobreno zdravljenje še enkrat najlepše zahvalili in ga istočasno tudi odpovedali. Iz objektivnih razlogov ga v letošnjem letu nista mogli izkoristiti, in sicer zato, ker je bila Dovšakova bolna, Došlerjeva pa bi prišla na vrsto za zdravljenje komaj v mesecu februarju 79.

Odbor je odpoved zdravljenja za Dovškovo in Došlerjevo vzel na znanje in sklenil, da se jima znesek, katerega sta vplačali kot prispevek k zdravljenju, vrne.

Upokojencem Zdravilišča se ob zaključku leta pripravi svečano kosilo in denarna nagrada v višini 750 din na posameznika.

Za upokojence, ki so odšli v pokoj letos, se nabavijo spominska darila — ure.

Konferenci sindikata Zdravilišča Rogaska Slatina se nakaže še preostali del dotacije, predvidene po planu formiranja in porabe sredstev skupne porabe za leto 1978, in sicer 52.002,80 dinarjev.

Po planu je bilo za Konferenco sindikata planirano 70.000 din in za mladinsko organizacijo 15.000 din, skupno torej 85.000 din. Prejeli so že 30.000 din akontacije. Torej bi še morali prejeti 55.000 din. Ker pa je pri postavki za šport in rekreacijo presežen znesek za 2.997,20 dinarjev, je odbor sklenil, da se pri nakazilu za sindikalno konferenco odbije ta znesek in nakaže, kot je navedeno zgoraj.

Iz postavke stroški rekreacije v znesku 87.000 din se poravnajo vsi nastali stroški v zvezi s tem, kar je razvidno iz priloženega obračuna organizatorja.

Ker pa je planirani znesek prekoračen za 2.997,20 din, se ta pokrije iz sredstev, namenjenih za sindikalno konferenco Zdravilišča.

Odboru Društva invalidov občine Šmarje pri Jelšah, sedež Rogaska Slatina, se odobri prispevek oz. člana rina za leto 1978 v znesku 1.500 din.

Odbor odobri pogostitev članov Kluba študentov šmarske občine, in sicer z zakusko. Študenti bodo imeli razgovore tudi s predstavniki našega kolektiva.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Gastronomija - znanost, umetnost ali veščina

Beseda »gastronomija« izhaja iz besede grškega izvora »gastro« (kar pomeni trebuh, želodec) in »nomija« (red, pravilo, zakon). Tako bi torej, dobesedno prevedena, pomenila pravila o želodcu ali pravila, kako se je treba brigati za želodec oziroma, kako se je treba hraniti. S časom dobiva sama beseda pri različnih avtorjih različen pomen in tolmačenje. Na splošno pa menijo, da je bila beseda prvič uporabljena v literaturi leta 1880, ko se je pod tem imenom pojavila knjiga francoskega avtorja Berchouxa. Resnično, omenja se že prej — v knjigi »Le Petit Robert« iz leta 1623, da je že v grški dobi izgubljeno delo grškega pisca Arkhestratos nosilo naziv »Gastronomija« in se to vidi iz citata nekega grškega pesnika v »Banketu sofista«.

Francoski književnik Rabelais, ki je živel v 15. in 16. stoletju, je uporabil besedo »Gastrolatrija«, v slovarju Trevouxa iz leta 1740 pa je ta naziv definiral kot »strast za dobro jedjo; skrb, da se zadovolji želodec.«

Po različnih avtorjih moramo razlikovati pojme »gastromanija« (potvorjen pomen gastronomije), »gastrologija« (se uporablja bolj kot znanstveni izraz) in »gastrolatrija« (ki pa pomeni pravzaprav nekaj kot požrešnost).

Proti tem nazivom je gastronomija nekje v sredini z zmernim pomenom. V veliki enciklopediji Larousse je gastronomija enostavno definirana: »Umetnost dobre jedi — hranjenja.«

V splošnem slovarju kuharstva J. Favre gastronomijo definira kot »umetnost, znanost reguliranje želodca in pripravljanja dobre hrane.«

V knjigi »Le Petit Robert« (1967) je gastronomija »Umetnost dobre jedi, hranjenja (pripravljanja jedi, poznavanja vina in pripravlanje mize).«

V strokovni literaturi obstaja vprašanje, kje je meja med kuharstvom in gastronomijo.

Mišljenje R. J. Courtina, avtorja knjižice »La Gastronomie«:

»Brez kuhinje in kuharstva gastronomija ne bi obstajala.« Do-

daja še, da moralisti poudarjajo, da je treba jesti, da bi živeli in ne živeti, da bi jedli. Zato jim je gastronomija mrzka in jo imajo za manj vredno.

Isti avtor postavlja vprašanje: »Ali si lahko zamislimo kuharstvo brez gastronomije?« in zaključuje, da nas razvoj usmerja, kako naj živimo, da bi se zdravo prehranjevali. Po njegovem mišljenju mora biti gastronomija tehnika razumnega in dovolj preudarnega kuhanja in pripravlanje jedi.

V naši strokovni literaturi in leksikografiji je najboljša in najpopolnejša definicija v drugem zvezku Enciklopedije Leksikografskega zavoda, ki navaja: »Gastronomija« (gastro + nomija) je veščina priprav jedi oziroma strokovno poznavanje raznih jedi in načinov njihove priprave, razvito do »Znanosti« in »umetnosti«. Kult izbirane hrane in kuharske umetnosti pa je značilen za visoko diferencirane in razpadajoče kulture, če prehaja v pretirano skrajnost.«

L. Prah
(Po knjigi »La Gastronomie«)

Poročilo uredniškega odbora

(Nadaljevanje s 1. strani)

1. SČ (Stane Čujež) = 94
2. TK (Tončka Kitak) = 22
3. VK (Vlado Kern) = 18
4. Z. E. (Zupan Erika) = 17
5. KB (Kolar Božo) = 15
6. HA (Haluzan Anica) = 14
7. AT (Anton Tepeš) = 14
8. P. F. (Plohl Franc) = 9
9. Kene Martin = 8
10. L. P. (Ludvik Prah) = 8
11. JK (Jožica Kores) = 6
12. S. Š. (Slivnik Štefka) = 6
13. Č. Z. (Čugalj Zinka) = 5
14. L. L. (Libnik Lojze) = 5
15. P. S. (Perc Stane) = 5

Poleg teh je bilo še 16 piscev iz naših vrst in še nekaj izven naših TOZD.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem dopisnikom za sodelovanje in jih še z vsemi drugimi vabimo k še številnejšim prispevkom.

Za nadaljevanje izhajanja našega glasila izpostavljam predvsem dvojje stvari:

1. dopisovanje ne more in ne sme ostati na stopnji prostovoljne odločitve petnajstih oziroma enaintridesetih piscev;

2. vzpostavljena mora biti obvezna dopisniška komunikacija samoupravnih oziroma družbenih političnih organizacij pri naših TOZD in DS, ki bodo morale vsak mesec polniti stolpce glasila.

Molk baze in abstinenca od dopisništva ni le naša posebnost. To je hiba domala vseh glasil

v SR Sloveniji. Akcijo proti temu pa bi morale voditi naše sindikalne organizacije. Le po tej poti bomo prišli do popolne in vsestransko osvetljene informacije.

ODGOVORNI UREDNIK

Republiški sindikalni organ za informiranje je že nekajkrat postavil poseben omejitveni kriterij za urednike delavskih glasil. Po tem urednik ne bi smel biti iz vrst vodilnih in vodstvenih delavcev ali tehnične inteligence. Ob navedenem stanju se krepi domneva, da glasila ne morejo zaživeti v vlogi medija, ki naj objektivno, celovito in vsestransko poroča o samoupravnih dogodkih.

Ker sem izvoljen vodilni delavec, predlagam izdajateljskem svetu, da me razreši funkcije odgovornega urednika in naj objavi razpis za zasedbo tega mesta.

SČ

HUMOR

Ona: »Ah ljubi, ko se bova poročila, bova imela tri otroke.«

On: »Kako pa veš to tako točno?«

Ona: »Kaj ne bi. Saj so ta čas vsi otroci pri moji mami.«

Ona: »Najin sin je po meni podedoval inteligenco.«

On: »Popolnoma soglašam. Jaz svojo še vedno imam.«

Ona: »Ali me boš ljubil, ko bom imela sive lase?«

On: »Zakaj bi te pa ne? Saj sem te vendar ljubil, čeprav si imela plave, kostanjeve, vijoličaste in še kakšne.«

Ona, v intimnem položaju: »Ali me ljubiš?«

On: »Seveda. Menda ne misliš, da opravljam trim za trebušne mišice.«

Računalnik najde prosto posteljo

(Nadaljevanje s 3. strani)

ku: za vsako izmeno po trije. Knjiži posamezno vsak dokument kot prilogo računu gosta, glavni račun gosta, to je nočitve, hrano in TT pa ohranja v spominu. Po želji se lahko odčita vmesni račun, se ta tudi vnovči ali pa zaključiti kot končen račun. Ob vtipkavanju rezervacije za določeno sobo, datuma prihoda in odhoda se vtipka tudi gostov točen naslov, način rezervacije in kdo jo je potrdil. Stroj sam odtipka na izdelan obrazec dopisa pismeno potrditev z vso vsebino, ki je že pripravljena za odpremo. Ob zaključku bivanja gosta stroj odtipka na že izdelan obrazec vse storitve, ki jih je gost imel za časa bivanja, vsebuje št. sobe, njegov naslov, obračuna in knjiži plačilo s kreditnimi karticami ali čeki, ravno tako tudi s tujo valuto, katero je možno programirati po kurzu. Ob vtipkavanju rezervacij vtipka popolen naslov, katerega vedno lahko poiščeš; ni potrebno voditi posebne kartoteke gostov. Ob prihodu se lahko vtipka datum gostovega rojstnega dne, vsak dan priključiš te podatke in vidiš, kateri gost ima rojstni dan. Kadar iščemo informacijo za določeno sobo v določenem hotelu za določen čas, priključimo željeni datum in na ekranu se pokažejo sobe, kategorije sob, cena in termin, ki je na razpolago. Tako se lahko, recimo da je informa-

cija po telefonu, takoj dobi vpogled, ali je soba prosta ali ne oziroma se takoj lahko ponudi druga možnost za objekt, kategorijo ali ceno. Ravno tako se takoj lahko odčita trenutna zasedenost objektov po vrsti sob, ceni, trajanju in kategoriji. Ko se priključijo za določen datum podatek, koliko je prihoda, lahko odda računalnik na papir vse številke sob, kategorije, objekt, priimek, datum prihoda in odhoda, narodnost, vrsto gosta-plačnik, kreditiran. To velja tudi za odhode. Istočasno ohranja računalnik vse te podatke ločene strogo po vrsti v spominu, tako da lahko ob mesečnem, letnem ali pa dnevnem obračunu statistično vidimo: koliko gostov, katere narodnosti, njihov procent na nočitve, procent realizacije, iztržki ločeni po grupah, menjalnica, krediti, gotovina, plačila s čeki in podobno, izdaja in sprejema vsega hot. perila, obračun davkov, popusti, storna, in še in še...

Kot vidite, lahko takšen računalnik opravi ogromno nalog. Veliko doprinese k organizacijskemu in tekočemu delu.

Ostane pa še vedno naše živo delo, kontakt z gosti, storitve itd. Vse to pa moramo dalje z nasmeškom, dobro voljo in vljudnostjo opravljati kvalitetno, kljub veliki pomoči računalnikov.

Rudi Krebs

K PROSLAVI DNEVA JLA

Ob številni udeležbi občanov in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij Občine je bila tudi v Kozjem 22. decembra 1978 svečana proslava Dneva JLA.

V slavnostnem govoru je predsednik Obč. Odbora ZZB in VVI Šmarje pri Jelšah tov. Lojze Libnik, orisal revolucionarno pot Kozjanskega v NOB, preobrazbo in velike dosežke v povojni socialistični graditvi na vseh področjih in v vseh dejavnostih.

Po pestrem kulturnem programu, ki so ga izvajali učenci osnovnih šol iz Kozjega in Lesičnega ter moški pevski zbor, je predsednik

delavskega sveta Zdravilišča Rog. Slatina v imenu delavcev razvil prapor in ga izročil predstavniku Krajevne organizacije Združenja rezervnih vojaških starešin v Kozjem.

Republiška in občinska priznanja za dosežene uspehe so bila izročena posameznikom in organizacijam. Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozadržito Skupščine občine Šmarje pri Jelšah je podelil tudi delavcem Zdravilišča priznanje za izjemne rezultate in požrtvovalnost pri uresničevanju družbene samozadržite v občini.

M. I.

IZ ZAPISNIKA ODBORA ZA DRUŽBENI STANDARD

(Nadaljevanje s 7. strani)

Zvezi gluhih Celje se odobri enkratna denarna zimska pomoč v znesku 1.000 dinarjev.

PO Osnovne šole Boris Kidrič iz Rogaške Slatine se odobri pogostitev 160 cicibanov, ki so bili na Dan republike 29. novembra sprejeti v Pionirsko organizacijo.

PO Osnovne šole Boris Kidrič Rogaška Slatina se odobri nabava novega pionirskega praporja, istočasno pa sprejmemo tudi pokroviteljstvo nad njim.

Odbor odobri plačilo računa za nabavljeni plin za štedilnike v prikolicah v

znesku 640,50 din tov. Jovanovski Petru iz Fažane.

Krajevna organizacija ZRVS Kozje, kateri smo odobrili pomoč za nabavo novega praporja in prevzeli pokroviteljstvo nad razvitjem praporja, se iskreno zahvaljuje za odobreno pomoč.

Z. E.

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čujež. Tisk in klišej: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.